

Täysistunto

Tiistai 25.10.2016 klo 14.04—20.39

3. Hallituksen esitys eduskunnalle Pariisin sopimuksen hyväksymisestä ja sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Hallituksen esitys HE 200/2016 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 11/2016 vp

Osittain ainoa, osittain toinen käsittely

Puhemies Maria Lohela: Osittain ainoaan, osittain toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Ensinnä päätetään ympäristövaliokunnan mietinnön YmVM 11/2016 vp pohjalta ainoassa käsittelyssä sopimuksesta ja sitten toisessa käsittelyssä lakiehdotuksesta.

Keskustelu

14.04 **Anne Kalmari kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Minusta on hienoa ja tärkeää se, että tämä mietintö yksimielisesti on ympäristövaliokunnassa hyväksytty ja näin olemme vahvasti viemässä Pariisin ilmastopöytäkirjasta myös Suomen osalta eteenpäin. Yhtä tärkeää on kuitenkin se, että yhdessä voimme Suomesta sen viestin, että voimme tehdä niitä ilmastototeutuksia, voimme käyttää metsiämme kestävästi ja kun hoidamme metsiämme, saamme metsien kasvun jatkumaan, kuten viime vuosinakin. Siksi vetoaisin eduskuntaan, että esimerkiksi LULUCF:ssä ottaisimme kaikki yhteisesti luonnontieteen perusteeksi sille, miltä pohjalta politiikkaa teemme, emmekä katsoisi minkään muiden silmälasien läpi näitä asioita. Elikkä kun viemme tätä ilmastomuutosasia eteenpäin ja määrittelemme kriteereitä, olisi tärkeää, että myös tässä asiassa olisimme yhtenä rintamana.

14.06 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Nyt kun ympäristövaliokuntakin vuolaasti kiittelee tätä Pariisin ilmastopöytäkirjasta ja toteaa sen olevan historiallinen, niin haluan lausua yleisen varoituksen tästä monia koskettavasta kunnianhimosta ja suunnan näyttämisestä, mitä tulee ilmastomuutoksen vastaiseen taisteluun ja pienen, velkaantuvan, hyvinvoinnista ja työpaikoista taistelevan Suomen asemaan siinä.

Tänään Helsingin Sanomat kirjoitti pääkirjoituksessaan, että metsistä voi tulla Suomelle päästöjä. Minua tämä huolestuttaa aivan tavattomasti. Hallitus aivan oikein kaavailee ainoan merkittävän resurssimme, metsän, voimakasta lisähyödyntämistä. Jokaiselle Suomessa asuvalle on päivänselvää, että metsä on hiilinielu, mutta jos komission nieluja koskevat laskentatavat toteutuvat, niin metsistä voi tulla Suomelle rasite ja laskennallinen päästölähde. Eihän tämä näin voi mennä.

Arvoisa puhemies! Toivon hallitukselle ja vastaavalle ministerille erityistä tarkkuutta tässä toivottoman tuntuksessa taistelussa Brysselin byrokraattien järjettömyyttä vastaan, jotka näemmä yrittävät muuttaa hiilinielunkin päästölähteeksi. Ei voi olla niin, että huonon edunvalvonnan ja vihreän lobbauksen takia suomalainen joutuu taas maksumieheksi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 106/2016 vp

14.07 **Kari Kulmala ps:** Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Pariisissa joulukuussa vuonna 2015 tehdyn Pariisin sopimuksen, joka on Yhdistyneiden kansakuntien ilmastopuitesopimuksen alainen. Pariisin ilmastopimuksen aikaansaaminen on historiallinen saavutus, ja on hyvä, että se tulee nopeasti voimaan ja on laajasti ratifioitu. On myös myönteistä, että maailman pahimmat kasvihuonekaasujen päästäjät, Yhdysvallat ja Kiina, ovat sitoutuneet Pariisin sopimukseen tämän vuoden syyskuussa. Myös monet muut kansainvälisen ilmastopolitiikan kannalta keskeiset valtiot, kuten Kanada, Brasilia ja Intia, ovat sitoutuneet sopimukseen. Yhdysvallat ei ole ratifioinut Kioton pöytäkirjaa eikä ole osallistunut sen ensimmäisen ja toisen velvoitekauden päästövähennyssitoumusten täyttämiseen, ja se onkin nyt ensimmäistä kertaa mukana näissä päästövähennystoimissa. Suuren ja mahtavan Venäjän nimi listoilta edelleen puuttuu. Hallituksen esityksen tavoitteena on hankkia eduskunnan hyväksyntä Pariisin sopimukselle. Sen ei pitäisi olla vaikeaa, koska eduskunnassa näyttäisi olevan yhteisymmärrys sen tarpeellisuudesta. Pariisin sopimuksen tavoitteena on pitää maapallon keskilämpötilan nousu selvästi alle 2 celsiusasteessa ja pyrkiä rajoittamaan keskilämpötilan nousu 1,5 celsiusasteeseen suhteessa esiteolliseen aikaan.

Olen kuullut myös väitteitä, joiden mukaan maapallon ilmasto ei tutkimusten mukaan olisi keskimäärin noussut 19 vuoteen, vaikka hiilidioksidin määrä on kasvanut. Mutta sopimuksella pyritään vahvistamaan sopeutumiskykyä ja ilmastokestävyyttä sekä suuntaamaan rahoitusvirrat kohti vähäpäästöistä kehitystä. Jos katsomme Suomen ilmaston tilanetta ja sitä, miten se on muuttunut vuosikymmenien aikana, niin ainakin talvet ovat lämmenneet, mutta kesät eivät välttämättä ole enää lämpöisiä. Muualla maailmassa merenpinta on noussut ja tulvat ovat pahentuneet, ja se uhkaa matalia saarivaltioita. On myös enemmän trooppisia myrskyjä ja kuivuutta, sekä maapallon jäätiköiden pelätään sulavan. Napajäätiköiden ja Grönlannin on arvioitu sulavan, mutta siinä menee todennäköisesti vielä kymmeniätuhansia vuosia. Afrikassa ja Aasiassa uhkaa vesipula nälänhädän lisäksi, ja voi hyvin ajatella, että tästä johtuu osaltaan sieltä tuleva pakolaisvirta, jolle ei näy loppua. Voikin hyvin ajatella, että onko näihin maihin viety kehitysapu mennyt oikeisiin kohteisiin ja asioihin. Suomessa saattaa kasvukausi pidentyä, mikä on mielestäni vain hyvä asia. Ehkä saamme tulevaisuudessa kaksi satoa vuodessa.

Ilmaston lämmetessä ja kiintojään sulaessa Luoteis- ja Koillisväylän avautuminen herättää suuria toiveita myös merireittien lyhentymisestä esimerkiksi Aasian ja Euroopan välillä. Luoteisväylä on hyvä esimerkki merialueesta, jossa jääolot ja matalat vedet häiritsevät merenkulkijoita. Jos Luoteisväylä saataisiin kunnolla avattua, se lyhentäisi merimatkaa esimerkiksi Shanghaista Rotterdamiin noin 2 200 merimailia Panaman kanavan kautta kulkuun verrattuna. Viime vuonna Luoteisväylän kautta kulki vain 13 alusta. Samanlaista voisi odottaa Koillisväylän suhteen. On arvioitu, että esimerkiksi Kiinan ulkomaankaupasta kulkisi Koillisväylää pitkin 5—15 prosenttia jo vuonna 2020. Viime vuonna Koillisväylää kulki 18 alusta. Ihan vertailun vuoksi totean, että samaan aikaan Panaman kanavan kautta kulki lähes 14 000 ja Suezin kanavan kautta lähes 18 000 alusta. Tästä voikin tehdä johtopäätöksen, että varustamot satsaavat merireittien luotettavuuteen ja turvallisuuteen, joten ne eivät innostu reiteistä, jotka ovat käytössä vain osan vuotta jääolosuhteista johtuen. Arktisten alueiden vakuutusmaksut ovat myös 50—100 prosenttia korkeammat kuin muualla, jolloin kustannussäästöt Luoteis- ja Koillisväyliä käyttämisestä valuvat korkeisiin vakuutusmaksuihin. Selvää on joka tapauksessa, että jäiden sulaminen lisää arktisten alueiden

Pöytäkirjan asiakohta PTK 106/2016 vp

vesien käyttöä energia- ja raaka-ainealoilla. Viime vuosina monet yritykset ovat investoineet miljardeja Alaskan öljynporausoikeuksiin.

Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esityksessä kerrotaan taloudellisista vaikutuksista Suomeen hyvin vähän. Arviot vaikutuksista Suomeen on tehty EU:n päästövähennystavoitteiden mukaisten toimenpiteiden ja kansallisesti valittavien toimien yhteydessä. Pariisin sopimus velvoittaa teollisuusmaita jatkamaan kehitysmaiden ilmastotoimien tukemista ja antamaan siitä tietoja. Itse sopimuksessa en huomannut sanottavan mitään ilmastorahoituksen tasosta. Pariisin sopimus on niin sanottu sekasopimus, joka sisältää sekä EU:n että sen jäsenvaltioiden toimivaltaan kuuluvia määräyksiä. Mielestäni tämä taakanjako eli 39 prosentin päästötavoite on liian korkea. Suomen on voitava jatkossakin itse päättää metsä- ja energiapolitiikastaan. Emme saa sitoutua sellaisiin sopimuksiin, jotka heikentävät edelleen maamme taloutta ja työllisyyttä. Se ei ole Suomen etu. Onko se Suomen etu, että energiatehokasta teollisuutta lakkautetaan Suomesta ja siirretään Aasiaan vapaamman saastuttamisen alueille? Mielestäni ei.

Toivon kuitenkin, että kaikki maat, myös suuri ja mahtava Venäjä, sitoutuvat tähän Pariisin sopimukseen ja kaikkia kohdellaan tasapuolisesti. Sen pitää olla jokaisen maan ja kansan tahto, mikäli todella halutaan parantaa ilmastomuutosta.

14.13 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Esittelin viime perjantain täysistunnossa ympäristövaliokunnan yksimielisen mietinnön enkä rupea nyt sitä puheenvuoroa tässä toistamaan. Tuon vain nyt tässäkin kokouksessa esille sen, että valiokunta näkee ilmastomuutoksen hillintätoimet Suomen kannalta myönteisenä mahdollisuutena ja tuo esille sen, että ympäristöteknologia, cleantech, on jo kasvanut merkittävän kokoiseksi teollisuudenalaksi Suomessa ja tämän alan kysyntä maailmassa kasvaa. Se tarjoaa Suomelle hyvän tilaisuuden, ja tätä kehitystä Pariisin sopimus myös osaltaan vauhdittaa.

Ympäristövaliokunta tuo esille myöskin sen, että Sitran tekemän selvityksen mukaan Suomen ja EU:n päästövähennystahdin itse asiassa pitäisi olla nopeampi kuin se tahti, mihin EU tähän mennessä on vuoteen 2030 mennessä sitoutunut. Sitran mukaan vuonna 2030 EU:n päästövähennystavoitteen tulisi olla suuruusluokkaa 60 prosenttia vähennystä eikä 40 prosenttia, niin kuin EU:ssa on hyväksytty, jotta koko päästövähennysurakka tehtäisiin taloudellisesti fiksuimmalla tavalla.

Sitä, miten suuri on tämä Pariisin sopimuksen myötämieli maailmassa, kuvaa se, että viime viikon lopulla Pariisin sopimuksen ratifioineita maita oli 81, tänään niitä on jo 85. Ja tosiaan Pariisin sopimus on tulossa voimaan aivan ennätysmäisen nopealla vauhdilla, nopeammin kuin yksikään kansainvälinen sopimus tätä ennen.

Metsistä, arvoisa puhemies, toteaisin lopuksi sen, että kun tässä puhutaan metsistä hiilinieluna, niin luonnontieteen nimissä täytyy ottaa huomioon myöskin se, että nielua voidaan pienentää tai suurentaa, ja jos me pienennämme merkittävästi Suomen metsien sisältämää hiilinielua, se on ilmaston kannalta huono juttu.

14.15 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! On arvokasta, että saadaan tämä Pariisin sopimus käsiteltyä yksimielisessä hengessä. Se on hyvä asia. Mutta se, mihin haluaisin kiinnittää erikoista huomiota, on se, miten sitä sitten täytäntöön pannaan, elikkä erilaisten sääntöjen ja lakien ja direktiivien kautta tulevien määräysten, mitä Suomeen tulee, sekasopimuksestahan tässä on kysymys. Tämän takia meidän edunvalvonnan Euroopan unionissa tulee olla aukotonta ja kansalliset edut huomioivaa. Tässä voisi sanoa ruotsalai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 106/2016 vp

sille, naapureille tuolla lännessä ja meidän kollegoillemme siellä, että he ovat kyllä tämän edunvalvonnan hoitaneet esimerkillisesti. Heille tällaisia pommeja... Jos esimerkiksi puuta ja turvetta käyttäville voimaloille yllättäen tulee valtavia maksuja — mahdollisesti, jos tämä nyt parhaillaan neuvottelussa oleva asia on Euroopan unionissa menossa siihen suuntaan, miltä tällä hetkellä näyttää — niin tällaiset pitää pystyä välttämään, koska suomalainen energiantuotanto on yksi maailman puhtaimpia, ellei puhtain, ja kaiken kukkuraksi vielä käytämme omia raaka-aineitamme emmekä kuljeta niitä pitkiä matkoja ulkomailta laivalla tai junalla tai jollakin muulla keinolla. Elikkä meidän suomalaisten energiantuotanto on puhdasta, ja meidän ei tarvitse kenenkään edessä hävetä sitä.

Kun ministeri Kimmo Tiilikainen on paikalla tässä, niin käytän tilaisuutta hyväkseni ja kysyn: Onko näissä Suomen kannalta tärkeissä asioissa, kuten uusiutuvan energian kestävyyskriteeriä koskien, samoin näitä voimalaitoskysymyksiä koskien, meillä sellainen edunvalvonta Euroopan unionin komissiossa, yleensä Euroopan unionin tasolla, että meille ei tule tällaisia yllättäviä pommeja, joista voisi langeta satojen miljoonien kustannukset kotimaisilla, uusiutuvilla raaka-aineilla käyville voimaloille? Tämähän on ennenkuulumatonta, jos näin käy. Onko meillä siellä edunvalvontaa? Ruotsalaiset tässä osaavat tämän homman kiitettävän hyvin. Meidän suomalaisten olisi syytä mennä tässä asiassa pikkuisen kurssia käymään tuonne länsinaapuriin. Mutta kysyn Tiilikaiselta, onko tämä edunvalvonta meillä ajan tasalla.

14.17 Hanna Kosonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tässä salissa on useaan kertaan puhuttu cleantech-alan mahdollisuuksista Suomessa tämän Pariisin sopimuksen seurauksena. Puhutaan myös siitä, että fossiilisista uusiutuvaan tulee ohjautumaan 16 000 miljardin euron rahavirrat ja investointien huippu tulee olemaan noin vuonna 2030. Tämä tarkoittaa tietenkin sitä, että nyt on aika innovoida ja kehittää ratkaisuja, jotta ne ovat valmiina sitten 14 vuoden kuluttua.

Harvardin yliopiston Michael Porter on tutkimuksissaan selvittänyt sitä, millä tavalla tällainen kiristynyt ympäristöohjaus vaikuttaakaan yritysten ja valtion toimintaan, ja selvityksessä on tullut tuloksena se, että kiristynyt ympäristöohjaus johtaa yritysten voittojen kasvuun uusien innovaatioiden ja edelläkävijyyden tuomien etujen myötä. Tässä meidän ilman muuta tulee olla mukana.

Nyt kun meillä on hieno tilaisuus, kun ministeri Tiilikainen on täällä paikalla — ja vielä häntä kiitän Pariisin sopimuksen erinomaisesta läpiviennistä — niin kysyisinkin Pohjoismaiden yhteisestä roolista. Millaisia yhteisiä toimia ja millainen tahtotila Pohjoismailla on tuolla Marrakechin neuvotteluissa ja yleensä energia- ja ilmastoaloilla? Meillähän on esimerkiksi Pohjoismaiden neuvostossa valmistunut raportti, jossa olemme yhteisesti toivoneet läpinäkyvyyden ja laskettavuuden juuri näissä laskentakehikoissa toteutuvan, kehitysmaiden toimintaedellytysten valmiuksien kehittämistä yhdessä, biomassan yhteisiä tavoitteita ja sitten yhteisten sähkömarkkinoiden edelleen parantamista.

Puhemies Maria Lohela: Ennen ministeriä vielä edustaja Sirén.

14.20 Saara-Sofia Sirén kok: Arvoisa puhemies! Haasteita tästä maailmasta ei puutu, mutta ilmastonmuutos on ehdottomasti aikamme suurin haaste. Siinä mielessä tämä Pariisin sopimus on positiivinen asia ja iso mahdollisuus. Sen merkittävydestä voidaan tietenkin olla montaa mieltä, mutta joka tapauksessa nyt ensimmäistä kertaa maailmalla vaikut-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 106/2016 vp

taa olevan jonkinlainen yhteinen visio siitä, millä tavalla tähän valtavaan haasteeseen vastataan. Positiivista tieteenkin on, että tämä ratifiointikynnys ylittyi näinkin nopeasti. Keskeistä on, että tämä seuranta on mukana sopimuksessa.

Haluaisin korostaa, niin kuin valiokuntakin, nimenomaan näitä positiivisia puolia, mitä tässä aikaisemmatkin puhujat ovat nostaneet esille. Nämä tiukat päästövähennystavoitteet edistävät teknologian syntyä ja luovat kotimarkkinoita, mikä on tärkeää, että päästään myöskin sinne maailmanmarkkinoille. Cleantech on yksi meidän kärkialoista, ja me olemme siinä kärkimaita, ja tämä on yksi maailmalla vahvasti kasvava ala.

Lopuksi vielä muistuttaisin siitä, että jotta tähän alle 2 asteen tavoitteeseen voidaan päästä, niin kunnianhimon tason on oltava korkea ja vielä jopa korkeampi kuin mistä nyt puhutaan. Suomella on hyvät edellytykset kunnianhimoisempiin päästötavoitteisiin, ja ministeriltä voisin vielä tässä yhteydessä kysyä, miten hän näkee Suomen mahdollisuudet vieläkin kunnianhimoisempiin tavoitteisiin päästöjen vähentämiseksi.

Puhemies Maria Lohela: Seuraavaksi ministeri Tiilikainen, 3 minuuttia.

14.21 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen: Arvoisa puhemies! Kiitän ensinnäkin eduskuntaa, sen ympäristövaliokuntaa ja asiaa käsitelleitä muita valiokuntia yksimielisestä mietinnöstä. Se antaa hyvän selkänöjan ja tuen eteenpäin.

Pariisin sopimus oli käännekohta kansainvälisissä ilmastoneuvotteluissa, koska käytännössä kaikki kynnelle kykenevät maat sen hyväksyivät. Tuskin kukaan silloin vajaa vuosi sitten uskoi, että se voisi näin nopeasti myös tulla ratifioitua, mutta onneksi Kiina ja Yhdysvallat suurimpina päästäjinä ja saastuttajina halusivat olla tässä tiiviisti mukana. Itse asiassa se olikin EU, jolle tuli nyt sitten vähän kiire ja hoppu, että sopimus ei luiskahda voimaan vahingossa ennen kuin EU on sen ehtinyt ratifioida, jolloin EU:lla ei olisi vielä välttämättä puhevaltaa seuraavassa ilmastokokouksessa. No, nyt todellakin runsaat 80 maata on ratifioinnin vienyt läpi ja se kattaa yli 60 prosenttia maailman päästöistä. Sopimus siis tulee voimaan.

Tässä edustajat esittivät lukuisia hyviä näkökulmia. Otan tämän cleantech-näkökulman seuraavaksi käsittelyyn.

Meillä on kauan puhuttu puhtaan teknologian mahdollisuuksista. Hallitus asettaa tavoitteen Suomelle olla biotalouden, kiertotalouden, puhtaitten ratkaisuitten edelläkävijämaa. Oikeastaan tuo Pariisin sopimus tarkoittaa sitä, että meillä on nyt vuosikymmeniksi eteenpäin hyvin vakaa ja ennustettava toimintaympäristö, jossa korostuu uusiutuva energia, energiatehokkuus, vähäpäästöinen tekniikka niin teollisuudessa kuin energiantuotannossakin, ja ylipäänsä tällainen puhtaan teknologian markkina on aivan uudenlaisien mahdollisuuksien edessä. Kilpailu sillä saralla on kovaa, mutta suomalaisilla on halutessaan siinä kisassa mahdollisuudet pärjätä, ja toivon, että se käytetään täysimääräisesti hyväksi.

Metsät nousivat joittenkin edustajien puheenvuoroissa esille. Itse asiassa Pariisin sopimuksessa, mitä nyt ratifioidaan, metsät on otettu erittäin hyvin huomioon. Uskallan sen sanoa sen takia, että satuin itse olemaan siinä neuvottelevassa työryhmässä, joka nuo metsäkysymykset viimein hyväksyi. Tärkeä asia on se, että Pariisin sopimus ei puhu pelkästään päästöjen vähentämisestä vaan se tunnistaa nielujen merkityksen, muun muassa metsien merkityksen. Tavoitteena on, että päästöt ja nielut ovat tasapainossa tämän vuosisadan jälkipuoliskolla eli 35 vuoden kuluttua. Tämä tarkoittaa sitä, että meillä on kannuste hyvään metsänhoitoon maailmanlaajuisesti. Mutta EU:n nyt antamassa 20—30:tä vuotta koske-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 106/2016 vp

vassa ilmastopaketissa tämä ei näy mitenkään, vaan EU:n paketti on vielä ikään kuin sitä Kioton aikaista maailmaa, (Puhemies koputtaa) ja tämä on ilman muuta tärkein Suomen vaikuttamispyrkimys saada tämä metsien käsittely sillä tavoin, että myös EU:ssa alkaa tulla kannusteita metsien hyvään hoitoon ja myös nielujen kasvattamiseen sitä kautta. (Puhemies: Nyt on kyllä...)

Arvoisa puhemies! Tässä oli lukuisia kysymyksiä, joihin toivon mukaan ehdin vielä vastata hetken kuluttua.

Puhemies Maria Lohela: Saatte toisen puheenvuoron kyllä myöhemmin.

14.25 Olavi Ala-Nissilä kesk: Arvoisa puhemies! Oli hyödyllistä kuulla ministeri Tiilikaisen puheenvuoro. Todella, niin kuin edustaja Kosonen täällä, pitää kiittää siitä työstä, mitä Tiilikainen teki Pariisissa osana EU:n neuvottelukuntaa, ja myöskin tämän koko ilmastomuutoksen torjunnan kokonaisuudesta täällä kotimaassa. Oikeastaan mieli tekisi kysyä, vaikka tässä ollaan yksimielisiä, mihin me oikein tarvitsemme vihreitä, kun meillä ministeri Tiilikainen edustaa tätä reaalista vihreyttä niin oivallisella tavalla.

Mutta todellakin tämä on iso kysymys, ja on todella vaara se, että tämä ilmastomuutos alkaa ruokkia itseään enemmän. Sen takia tässä varmasti tarvitaan vielä lisääkin toimia ja kansainvälistä yhteistyötä tulevaisuudessa. Todella pitäisi lähteä siitä, että saastuttaja aina maksaa, ja sitähän nämä järjestelmät eivät vielä riittävästi toteuta. Mutta totta kai Suomen pitää hyödyntää nämä omat mahdollisuudet cleantechissä, niin kuin tässä todettiin, ja se vaatii todellakin hallituksen kärkihankkeena vahvoja ponnisteluja.

14.26 Veera Ruoho ps: Arvoisa puhemies! Liikenne on yksi suurimmista päästöjen lähteistä. Kuten todettu, tarvitaan nopeita ratkaisuja päästöjen rajoittamiseen, jolloin myös parempien polttoaineiden kysyntä lisääntyy. Meidän suomalaisten iloksi ja hyödyksi Neste pystyy vähentämään kuljetusliikenteen päästöjä teollisessa mittakaavassa uusiutuvilla NEXBTL-polttoaineilla. Näillä polttoaineilla voidaan suoraan korvata tavanomaisia polttoaineita. Erittäin positiivista kehitystä ilmastoasioissa on tapahtunutkin jo, sillä monien suuryritysten ydinstrategioissa on hiilijalanjäljen hallinta ja hiilidioksidipäästöt ovatkin tärkeä liiketoiminnan arviointiperuste.

Arvoisa puhemies! Markkinoilla tarvitaan myös parempia ja puhtaampia fossiilisia polttoaineita, joista esimerkkinä vähärikkiset laivapolttoaineet. Näidenkin polttoaineiden osalta on polttoaineiden alalla suomalaisella Nesteellä pitkä ja hyvä historia.

Arvoisa puhemies! Itse kuulun Nesteen neuvottelukuntaan ja sen vuoksi osaan kertoa näitä hyviä esimerkkejä sieltä. Heillä on myöskin jätteiden ja tähteiden uudelleenkäsittelystä erilaista osaamista, esimerkiksi biomuovia, joka sitoo hiiltä itseensä ja rajoittaa hiilidioksidipäästöjen syntymistä.

14.28 Ville Niinistö vihr: Arvoisa puhemies! Haluan minäkin kiittää siitä panoksesta, minkä ympäristöministeri Tiilikainen on Pariisin ilmastoneuvotteluissa antanut. Itse olin vetämässä Suomen delegaatiota kolmessa näistä viidestä ilmastoneuvottelusta, joissa tähän sopimukseen valettiin viimeisen viiden vuoden aikana pohjaa, ja olen saanut kiittävää palautetta myös ministeri Tiilikaisen osuudesta Pariisissa. Mutta tämä on nyt se kehikko, jolla lähdetään päästöjä vähentämään ja johon kaikki maat ovat sitoutuneet. Me olemme saaneet mukaan kaikki maailman maat — ei enää mietitä teollisuusmaiden ja kehitysmai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 106/2016 vp

den roolia erikseen, vaan kaikki yhdessä pyrkivät ottamaan käyttöön puhdasta teknologiaa ja vähentämään päästöjään, hyppäämään hiili-intensiivisen vaiheen yli.

Mutta me tiedämme myös sen, että ne sitoumukset, joita Pariisissa on yhdessä annettu, eivät vielä riitä siihen, että ilmaston lämpeneminen voitaisiin rajoittaa edes 2 asteeseen, puhumattakaan tavoitteena olevasta 1,5 asteesta. Me tiedämme, että seuraavan viiden vuoden aikana tullaan arvioimaan sitä, miten eri maat ovat päästövähennyksissään edenneet, ja kiristämään näitä päästövähennystavoitteita. Eli suunta on se, että EU:n 2030-tavoite itsessään on pohja ja sitä olisi syytä kiristää, niin kuin jo edustaja Satu Hassi toi esille.

Miten Suomi on varautunut nyt oikeasti panemaan toimeen näitä päätöksiä ja tunnistamaan sen, että kaikki asiantuntijatieto sanoo, että kannattaisi ennakoivasti toteuttaa päästövähennystavoitteita etupainotteisesti ja huomioida jo vuosi 2050, pitkän aikavälin tavoite, eikä lähteä hitaasti jälkijunassa, koska silloin meidän teollisuus ja teknologiakehitys ei olisi se, joka ensimmäisenä ottaa puhtaita ratkaisuja käyttöön ja pääsee viemään niitä maailmalle, vaan me olisimme konservatiivisia sopeutujia? Tässä muut maat tekevät tällä hetkellä todella paljon.

Minun kysymykseni ministeri Tiilikaiselle on se, että jos Norja harkitsee polttomoottorien kieltoa jo 2025, Saksa 2030, monissa maissa aletaan kieltää kivihiilen käyttö lailla, onko Suomi tekemässä meidän ilmastolain mukaisessa menettelyssä sekä ilmasto- ja energiastrategiassa oikeasti kunnianhimoisia toimia, joilla uusiutuvaa energiaa ja (Puhemies koputtaa) vähäpäästöisiä ratkaisuja otetaan käyttöön nyt eikä vain puhuta niistä.

14.30 Riitta Myller sd: Arvoisa puhemies! On kyllä tärkeää korostaa sitä, miten iso askel globaalisti on otettu, kun tällä hetkellä ne, jotka esittävät, että ikään kuin mitään ei tapahtuisi, ovat kovin selitysvellollisia, joutuvat selittämään sen, miten he tähän ilmastomuutokseen suhtautuvat. Eli on selvää mainstreamiä se, että meidän on ryhdyttävä mieluummin nopeasti kuin myöhemmin toimiin. Myös ympäristövaliokunta toteaa, että Suomella on hyvät edellytykset nykyistä kunnianhimoisempien päästövähennystavoitteiden toteuttamiseen. Töitä kuitenkin pitää tässäkin suhteessa edelleen tehdä, vaikkakin toisaalta jo on todettu, että esimerkiksi uusiutuvien energioiden osalta meillä on jo kaikki valttikortit kädessä. Kysymys on siitä, miten näitä otetaan käyttöön.

Tässä tämän prosessin nopeuttamisessahan meillä on väline tässä Pariisin ilmastopöytäkirjassa, ja se on nämä viisivuosittain tehtävät tarkistukset. Mielestäni Suomi koulutettujen ihmisten maana — toivottavasti vielä enemmän koulutukseen panostavana ja innovaatioihin panostavana — on sellainen alusta osaamiselle, jonka pitää todella tarttua näihin mahdollisuuksiin, mitä cleantech ja myös kaikki ne energiatehokkaat palvelut, mitä tulevaisuus meiltä edellyttää, tarjoavat, niin että me olemme niitä, jotka ottavat nämä käyttöön nimenomaan siellä eturintamassa. Tämä on itse asiassa ainoa mahdollisuus Suomen kaltaisille maille pärjätä, myöskin kasvun ja työllisyyden näkökulmasta, globaalissa kilpailussa.

14.32 Mikko Savola kesk: Arvoisa rouva puhemies! Pariisin ilmastopöytäkirjan synty on tärkeä asia, ja on hyvä, jos niihin kunnianhimoisiin tavoitteisiin, mitkä siinä ovat, päästään. Ja se, että niin usea maa siihen on sitoutunut, on äärimmäisen tärkeää.

Meillä Suomessa toimitaan esimerkillisesti. Meillä yleensä halutaan tehdä kaikki etupainotteisesti. Meillä on metsissä valtava voimavara sekä sen suhteen, että me pystymme niitä taloudellisesti hyödyntämään, että myös hiilinielujen näkökulmasta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 106/2016 vp

Edustaja Niinistö nosti minun mielestäni äärimmäisen olennaisen asian esiin: kivihiilivuorien purkamisen tästä maasta. Kysyisinkin ministeriltä, millä toimenpiteillä me voisimme nopeuttaa kivihiilen käytön vähentämistä Suomessa ja korvata sen kotimaisella energialla, metsähakkeella ja sen tukipolttoaineella turpeella, joka myös työllistää mutta on huomattavasti ympäristöystävällisempi tapa tuottaa energiaa kuin kivihiilivuoret, mitä meillä täällä on.

Rouva puhemies! Tämä sopimus on ratifioitu nyt yli 80 maassa, ja on hyvä, että Kiina ja Yhdysvallat ovat siinä mukana, mutta huoli tietysti näitten jättien osalta on aina suuri, tulevatko he toteuttamaan ne lupaukset, mitkä ovat antaneet. Tässä pieni Suomi esimerkiksi toimii, mutta toimivatko isot? Kysyisinkin vielä tästä, kuinka tätä vaikutusarviointia aiotaan nyt sitten tulevaisuudessa tehdä, että kaikki, jotka nyt ovat sopimuksen allekirjoittaneet, myös sen toteuttavat.

14.34 Ari Torniainen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Pariisin sopimus on todella tärkeä asia yhteiskunnallemme, ja on erittäin hyvä, että täällä eduskunnassakin siitä vallitsee näin laaja yksimielisyys, että Suomi on tässä mukana. Suomi on aina myös hoitanut, ja vastuullisesti, oman osuutensa niissä sopimuksissa, joissa Suomi on mukana — niin varmasti myöskin tässä Pariisin sopimuksessa. Toivottavasti myös muut sopimuksen allekirjoittaneet, ne yli 80 maata, ovat siinä todella sitoutuneita, kun allekirjoittavat sen. Kaiken kaikkiaan vasta tosiasiassa konkreettiset toimenpiteet tulevina vuosina osoittavat, miten kaikki sopijamaat sitten tähän sopimukseen suhtautuvat.

Täällä salissa on puhuttu paljon siitä, että Suomen metsät ovat hiilinielu. Ne ovat todellakin hiilinielu ja myöskin Suomelle suuri mahdollisuus tulevaisuudessa. Suomessa on yleensäkin hoidettu metsiä nimenomaan kestäväällä tavalla, ja varmasti niin myös tulevaisuudessa.

Pariisin sopimus on myös suuri mahdollisuus Suomelle ja suomalaisille yrityksille, tuotekehitykselle, cleantechille, niin kuin täälläkin on jo tullut esille. Uusiutuvan energian varaan rakentuva tulevaisuus on tämän päivän teknologialla todellakin mahdollista jo nyt ja tulevaisuudessa. Kun täällä on puhuttu eri energiamuodoista, niin itse haluaisin nostaa myöskin aurinkoenergian ja sen mahdollisuuden tulevaisuudessa. Se on myöskin Suomelle iso mahdollisuus, vaikka me olemmekin täällä pohjoisessa, mutta siinä se, miten saadaan sähköä varastoitua, on se iso haaste.

Kaiken kaikkiaan, koska ympäristöministeri on täällä paikalla, haluan kysyä, miten te itse näette, minkälainen mahdollisuus tässä Pariisin sopimuksessa on suomalaisille yrityksille tulevaisuudessa.

14.36 Leena Meri ps: Arvoisa rouva puhemies! On tärkeää, että kaikki sopimusmaat toteuttavat ja tekevät niitä asioita, joista on yhdessä sovittu. Muuten siinä ei ole mitään järkeä. On totta kai hyvä aina, että osa tekee, mutta kyllä, jos me maapalloa kokonaisuudessaan ajattelemme, kaikkien tulee tehdä.

Sanoisin vielä tuosta hiilinielusta sen verran, että kävin Metsäakatemiaa ja siellä oli ministeri Tiilikainen pitämässä meille avauspuheenvuoroa tästä hiilinielusta ja sain itse hyvää koulutusta ja suosittelen kaikille tätä Metsäakatemiaa, koska ainakin minulla avautuivat silmät tästä metsätaloudesta ja hiilinielusta ihan eri lailla, kun sai kerrankin oikein keskittyä siihen eikä ole sitten ihan vain lööppien varassa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 106/2016 vp

Mutta haluaisin muistuttaa sellaisesta asiasta, joka liittyy tähän kokonaisuutena, eli maapallon väestön räjähdysmäisestä kasvusta ja sitä kautta tulevasta ylikulutuksesta. Meillä oli 8.8. tänä vuonna maailman ylikulutuspäivä. Se oli taas viikkoa aikaisemmin kuin edellisenä vuonna. Kun katselin tässä Maailman luonnonsäätiön WWF:n sivuja, niin me kulutamme tällä hetkellä 1,6 maapallon verran luonnonvaroja jatkuvasti. Kun jossakin yhteydessä kovasti keskusteltiin ja oli trendikästä puhua myös tästä väestönkasvusta — että jos se kasvaa, niin me tarvitsemme tietysti lisää elintarvikkeita ja tuotteita — niin onko tästä miten syvällisesti keskusteltu? En enää ole huomannut siitä kauheasti keskustelua, se tuntuu semmoiselta ehkä vähän kiusalliseltakin joskus aiheena, ja ymmärränkin sen sinänsä. Mutta jos ajatellaan esimerkiksi niin, että jos ihmisiä on todella paljon, niin tarvitaan elintarvikkeita, ja täällä WWF:n sivuilla on myös tästä, että vähintään 70 prosenttia maailman maatalousmaasta käytetään eläinperäisen ruuan tuotantoon ja esimerkiksi Amazonin sademetsässä lihakarjan laidunmaiden ja rehun viljelymaan leviäminen ovat keskeisiä syitä metsien häviämiseen. Haluaisin kuulla vähän ministerin ajatuksia tästä. Mitä tälle asialle voitaisiin tehdä?

Puhemies Maria Lohela: Ja vielä ennen ministeriä edustaja Pirttilahti.

14.38 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa rouva puhemies! Pariisin sopimus on hyvä, ja olisi nyt hyvä, että saadaan se mahdollisimman kattavaksi ja saataisiin kaikki maat siihen mukaan. Tietenkin yhdyn tässä kiitoksiin ministerille ja myös sitten valiokunnalle tästä nopeasti ja hyvin valmistellusta lausunnosta.

Mutta kuitenkin maailma on valitettavasti vielä hyvin fossiilinen. Öljy, kaasu ja kivihiihi muodostavat noin 78 prosenttia tällä hetkellä koko maailman energiavaroista ja -käytöstä, ja meillä uusiutuvien osuus on vain 19. On arvioitu, että 2010—2035 kaasun, öljyn ja kivihiihiin osuus kasvaa vielä 20 000 terawattituntia vuodessa. Eli näihin toimenpiteisiin me tarvitsemme siis kaikki maat mukaan, ja siinä, miten me saamme vähemmän fossiiliseksi tämän maailman, on kovin paljon tehtävää.

Mutta onko se EU:n suunta nyt tällä hetkellä sitten oikein, ja onko se reilua? Esimerkiksi taakanjaossakin me annamme paljon helpommat ja huokeammat mahdollisuudet esimerkiksi Puolassa tuprutella kivihiihiltä. Ja siellähän ei voi pelkästään katsoa, että se on valtion köyhydestä kiinni, koska siellä on myös kansainvälisiä yhtiöitä, eli pitäisi myös velvoittaa näitä kansainvälisiä toimijoitakin yhtä lailla.

Toinen, mikä ei tällä hetkellä tunnu kovin reilulta, on juuri edustaja Savolan esiin ottama turve, mutta myös meidän hakkeen hiukkaspäästöjen osuus. Eli kivihiihille hiukkaspäästöjen pudotus on noin 10 prosenttia, (Ville Niinistön välihuuto) ja tämän jälkeen sitten näillä meidän kotimaisilla mennään puoleen siinä. Eli onko reilua sitten tehdä tämän suuntaista ilmastopuolesta ja vääntöä? Näkisin, että tässä, jos vielä otetaan vaikka päästökauppa-kompensaatiokin lisäksi, sen pitäisi olla yhtäläinen kaikille ja tehdä mahdollisimman paljon Euroopan sisällä kilpailurajoja ja olla jopa mielestäni vielä enemmänkin maailmanlaajuinen.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Tiilikainen, 3 minuuttia.

14.40 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen: Kiitos, arvoisa puhemies! Edustaja Niinistö kysyi, miten Suomi on ennakoanut tulevia sopimustiukennuksia,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 106/2016 vp

onko meillä kunnianhimoisia tavoitteita. On. Hallitusneuvotteluissa listasimme tavoitteet, nostaa uusiutuvan energian osuus yli 50 prosenttiin, päästä eroon kivihiilestä, puolittaa tuontiöljyn käyttö ensi vuosikymmenen aikana, (Ville Niinistö: Mitä on tehty?) ja nämä toimenpiteet ja tavoitteet konkretisoidaan ilmasto- ja energiastrategiassa ja keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmassa tulevan talven aikana. Ja huomautettakoon tästä etupainotteisesta linjasta, että tämä hallitus päätti nopeuttaa vuoden 2020 tavoitteiden toimeenpanoa niin, että ne saavutetaan jo tällä vaalikaudella. (Riitta Myller: EU kokonaisuutena on jo saavuttanut! — Ville Niinistön välihuuto) — Edustaja Niinistö, Vanhasen hallitus hyväksyi EU:n 2020-ilmastopakettin. Siinä välissä tekin ehditte olla hallituksessa tiukentamatta noita tavoitteita grammallakaan. Tämä hallitus, Sipilän hallitus, tiukensi Suomen 2020-tavoitteita aikatauluttaen ne aikaisempaan. Olen erittäin ylpeä tästä työstä, mitä nykyhallitus tekee. (Välihuutoja)

Tässä moni kysyi, miten voidaan varmistaa, että kaikki maat toimivat. Pariisin sopimuksessa juuri tuo läpinäkyvyys laskentasääntöjen ja seurannan osalta on tärkeä juttu. Aiemmissa sopimuksissa velvoitteet ovat yleensä koskeneet teollisuusmaita ja köyhemmät maat ovat olleet saajien puolella. Nyt tämä jyrkkä kahtiajako on rikottu ja myös tässä päästöjen vähentämisessä, raportoinnissa, seurannassa, läpinäkyvyydessä siirrytään kohti yhdenvertaisempaa järjestelmää, ja se on tärkeää toimeenpanon uskottavuuden kannalta.

Mitä tulee tähän maailman ylikulutuspäivään, minkä edustaja Meri otti esille, että 1,6 kertaa luonnonvarat on käytetty, itse asiassa siinäkin on pääosin kyse juuri fossiilisen energian suunnattoman suuresta osuudesta maailmassa. Se on se merkittävin komponentti siellä ylikulutuksen tekijöiden joukossa, ja juuri siitä eroon pääsemistä koko tämä eduskunta varmasti toivoo ja vaatii.

Tähän liittyy sitten myös edustaja Pirttilahden nostama kysymys EU:n sisäisestä päätöksenteosta. Onneksi meillä on päästökauppa, joka on keskeinen päästöjen vähentämiseen ohjaava tekijä, ja siinä pelisäännöt ovat täsmälleen samat Puolassa, Suomessa, Bulgariassa tai Saksassa. Eli on yksi yhteinen päästökaupparakenne, joka koskee teollisuutta ja joka koskee energiantuotantoa. Sitten tämän päästökaupan ulkopuolisten päästöjen vähentämisessä tulivat nämä kansalliset tavoitteet, mitkä eroavat sen mukaan, kuinka rikas se jäsenmaa on. Siellä meillä on todellakin kunnianhimoiset tavoitteet, (Puhemies koputtaa) ja täytyy jatkoneuvotteluissa varmistaa, että noita joustomahdollisuuksia pystytään kustannustehokkuuden parantamiseksi (Puhemies koputtaa) käyttämään täysimääräisesti hyväksi. — Anteeksi, rouva puhemies, joudun kohta poistumaan. Jos saan käyttää 30 sekuntia?

Puhemies Maria Lohela: Sovitaan näin.

Nimittäin edustaja Meri otti tärkeän asian esille maankäytön kysymyksistä maailmanlaajuisesti, että raivataanko sademetsää laitumiksi. Olin viime viikolla vierailulla Ecuadorissa ja Perussa ja voin ilokseni kertoa, että näissä molemmissa maissa tavoite on, että noita aiemmin raivattuja laidunmaita aletaan itse asiassa mittavasti metsittää uudelleen. Tämä on hyvä merkki, että myös kehittyvät maat tarttuvat näihin ilmastotoimiin ja toteuttavat myös ilmastomuutoksen hillintään liittyviä juttuja eikä ole pelkästään sitä, että miten selviäisimme ja sopeutuisimme muuttuvaan ilmastoon.

Kaiken kaikkiaan, arvoisa puhemies, kiitän vielä kerran eduskuntaa yksimielisestä tuesta Pariisin sopimukselle. Siinä, miten EU taas toimeenpanee omaa lupaustaan, varmasti

Pöytäkirjan asiakohta PTK 106/2016 vp

meillä on vielä parannettavaa ja jäsenmaitten ja komission suuntaan väännettävää, ja sitä teen eduskunnan tuella sen, minkä pystyn. — Kiitoksia.

14.45 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Tiilikainen on oikeassa siinä, että hallitus laittoi ohjelmaansa sen, että puoli vuotta etuajassa saavutetaan 2020-tavoitteet, mutta hän jätti sanomatta sen, että aikataulu oli sellainen, että aiempien hallitusten toteuttaman politiikan ansiosta se oli joka tapauksessa jo toteutumassa. Te pistitte sen vain paperille, eli se ei ollut päästövähennysten toteuttamisen vauhdittamista vaan sen toteamista ääneen, että tältä näyttää. (Välihuutoja oikealta)

Nyt ilmastomuutoksen torjunta vaatii oikeasti konkreettisia toimia, ei vain höpinöitä, ja silloin puhutaan siitä, mitä ne konkreettiset toimet ovat, mitä tämä hallitus voisi tehdä. Te sanotte, että te olette tekemässä kaksi eri ohjelmaa, mutta te olette pian istuneet kaksi vuotta ja kauheasti ei ole vielä tapahtunut. Eli nyt tarvittaisiin konkreettisia päätöksiä liikenteen, asumisen, energiantuotannon päästöjen vähentämiseksi, ja ajatus siitä, että kaikki kotimaassa tuotettu energia olisi jotenkin puhdasta vain sen takia, että se on Suomen metsistä, ei ole kestävä, vaan tässä pitää kunnioittaa tiedettä ja pyrkiä ottamaan kaikkein kustannustehokkaimpia päästövähennysratkaisuja käyttöön nopeasti, jotta me saamme myös niitä vientimarkkinoita (Puhemies koputtaa) suomalaisille yrityksille.

14.46 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Niinistö peräsi täällä aikatauluja, ja minun mielestäni energiapolitiikan ja varsinkin suurten, mittavien investointien, mitkä energiapolitiikassa tehdään, täytyy myös nauttia jonkunmoista yhteiskunnan investointisuoja. Sellainen politiikka, että jos joku tekee 150 miljoonan investoinnin, niin me muutamme täällä eduskunnassa 3—4 vuoden kuluttua nämä tavoitteet ympäri, ei ole mahdollista, koska jokainen tietää, että nämä kaupungit, jotka näitä vastapainevoimaloita ovat tehneet, ovat tehneet sen siitä näkökulmasta ja siinä uskossa, että tämä polttoainehuolto toimii sitten vuosikymmenet tai vieläkin pitemmälle eteenpäin.

Mitä tulee tähän varsinaiseen asiaan energiapolitiikassa, niin pidän itse hyvänä sitä Tilastokeskuksen tilastoa, jossa kivihiilen käyttö on puolittunut 10 vuodessa Suomessa — se on tietenkin sama, mitä me täällä salissa puhumme, minä ainakin itse luotan Tilastokeskuksen tilastoihin.

Mutta mikä on se kaikkein tärkein — valitettavasti ministeri täältä kerkisi lähteä — on se, että tähän saakka Suomi on pitänyt metsäpolitiikan (Puhemies koputtaa) omissa käsissään. Pariisin ilmastopöytäkirja on hyvä, mutta se nyt (Puhemies: Ja nyt on aika täynnä!) kuitenkin edellyttää, että politiikka pysyy omissa käsissä.

14.47 Anne Kalmari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kuulostaa vähän siltä, että happamia, sanoi kettu pihlajanmarjoista. Vihreät ovat hallinneet kuntapolitiikkaa Helsingissä, ja täällä se politiikka on kivihiilenmustaa. Onneksi me pystyimme hallitusohjelmassa jo tekemään vahvoja linjauksia, niin että tiedetään, että tämän suunnan täytyy nyt muuttua. Meillä on tavoite siitä, että 2050 energiasta 50 prosenttia tulee uusiutuvasta ja autot liikkuvat 40-prosenttisesti uusiutuvalla. Nämä ovat tavoitteita, joihin se hallitus, missä vihreät istuivat, ei uskonut, ei pystynyt tällaisiin tavoitteisiin. Ensi vuoden aikana tulee hallituksen esityksiä, ja sitä ennen me käsittelemme yhdessä energia- ja ilmastostrategiaa, juuri kuten ministeri Tiilikainen tuossa kertoi. Minä olen ylpeä näistä asioista

Pöytäkirjan asiakohta PTK 106/2016 vp

hallitusohjelmassa, samoin kuin olen ylpeä kiertotalouden osiosta, sillä on myös iso merkitys ilmastomuutoksen torjunnassa.

14.48 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keskustalaisten kannattaa toivoa, että vihreät voittavat kuntavaaleissa Helsingissä entisestään, jotta päästään eroon lopuistakin kivihiihivoimaloista, (Välihuuto oikealta: Ei ole näkynyt!) koska vihreiden työn tuloksena Hanasaaren voimala päätettiin juuri tällä valtuustokaudella sulkea. Seuratkaa politiikkaa! (Anne Kalmarin välihuuto) Eli 2024 mennessä vihreiden ajaman politiikan ansiosta Helsinki investoi aurinkovoimaan, tuulivoimaan ja uusiutuviin energiamuotoihin, ja juuri tällaista tarvitaan. Me voimme tehdä Helsingistä ja Suomen suurista kaupungeista uusiutuvalle energialle näyteikkunoita, joita tullaan kansainvälisesti tänne katsomaan. Tämä on se suunnanmuutos, mikä Suomen pitää tehdä. Ei riitä, että puhutaan vain 2030-tavoitteesta, vaan meidän kunnat ja meidän kaupungit voivat olla suunnannäyttäjiä, ottaa käyttöön kotimaisia ratkaisuja, jotka ovat näyteikkunoita meidän yrityksille ja meidän viennille myös. Tähän mennessä kansainväliset vieraat ovat menneet Ruotsiin katsomaan suomalaisten yritysten teknologiaa, esimerkiksi Västeråsiin jätteidenkierrätysteknologiaa, koska meidän kunnat eivät ole investoineet tarpeeksi. Keskustalaiset hallitsevat monia Suomen kuntia, muuttakaa te politiikkaa siellä.

14.50 Anne Kalmari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ilokseni voin kertoa, että valtaosa Suomen kunnista lämpenee kotimaisella uusiutuvalla energialla, ja siihen toivomme myöskin niiden kuntien lähtevän, missä teillä, vihreät, on sanansija päätöksenteossa. Jotta nämä kunnat voisivat lämmitä tulevaisuudessakin uusiutuvalla ja jotta me saisimme entistä enemmän metsiämme hoidettua, vetoan myös siihen, että kuunnellaan Luonnonvarakeskuksen asiantuntijoita, uskotaan luonnontiedettä. Itse asiassa on hyvin yksinkertaista pohtia, ovatko metsät päästölähde vai sitovatko ne hiiltä. Kuvitellaan, että siellä metsissä kaadettaisiin kaikki puut ja laitettaisiin asfaltti päälle — ei ole päästöjä sen jälkeen, mutta varmasti menettäisimme sen hiilensidontapaikan, mikä arvokas metsä meillä nykyään on. Eli kun toimimme niin, että metsät kasvavat jatkossakin entistä enemmän, niin saamme sitä hiiltä sidottua. Tämä on keskustan tavoite, tämä on hallitusohjelman tavoite, mutta se ei voi (Puhemies koputtaa) toteutua, jos emme niitä metsiä voi kestävästi käyttää.

Puhemies Maria Lohela: Palataan tuohon listalle, siinäkin on vielä useita pyydettyjä puheenvuoroja.

14.51 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Nyt on syytä erottaa kaksi asiaa: toinen on sinänsä Pariisin sopimuksen ratifiointi, ja toinen on sitten se, millä tavalla vauhditamme EU:ssa ja Suomessa sitä ilmastotyötä. Kuten perjantain keskustelussa totesin, hallitusta ja ministeri Tiilikasta voi kiittää paitsi roolista Pariisin sopimuksen neuvottelussa myöskin myötävaikuttamisesta sen nopeaan ratifiointiin. Mutta kuten ympäristövaliokunta toteaa, Pariisin sopimuksen itse ilmastomuutoksen hillintää koskevien tavoitteiden toteutumiseksi, lämpenemisrajojen toteutumiseksi, sekä Suomen että EU:n päästövähennystavoitteita tulisi tiukentaa verrattuna tähän mennessä hyväksyttyihin.

Monet kollegat ovat tuoneet esille täällä eri osia suomalaisesta ympäristöteknologiasta eli cleantechistä. Haluan nyt tässä tuoda esille yhden asian, jota ei ole mainittu: älyverkko-teknologia, jossa suomalaisilla osaajilla on erittäin hyvät mahdollisuudet kehittää sellaisia

Pöytäkirjan asiakohta PTK 106/2016 vp

ratkaisuja, mitä tarvitaan koko maailmassa, kun koko maailma kasvavasti tulee tuottamaan sähkönsä uusiutuvalla energialla. Uusiutuvan energian investoinnit maailmassa ovat kasvaneet erittäin voimakasta vauhtia, ja todennäköisesti juuri siitä johtuu, että energiantuotantoon liittyvät päästöt globaalisti eivät ole pariin vuoteen kasvaneet. Emme tiedä, onko tämä merkki siitä, että ne ovat jo kääntymässä laskuun, vai onko kysymyksessä vain tällainen tasanne, mutta se on kuitenkin erittäin myönteinen merkki.

Lopuksi haluaisin edustaja Merelle, joka otti väestönkasvun esille, tuoda esille sen, että väestönkasvun rajoittamisen tärkein keino olisi taata mahdollisuus perheille siihen, että ei tarvitsisi ei-toivottuja lapsia synnyttää. Suomen kehitysyhteistyössähän (Puhemies koputtaa) seksuaali- ja lisääntymisterveysyö, joka juuri tähän tähtää, on ollut tärkeä, (Puhemies: Nyt tuli jo siinä 2 minuuttia paikalta täyteen!) ja siksi kehitysyhteistyörahatkin ovat osa ilmastopolitiikkaa.

14.53 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Edustaja Niinistö täällä totesi, että Helsinki luopuu kivihiilestä, ja niin ainakin itse olen lukenut, ja tämä on hyvä asia. Mutta voisitteko, edustaja Niinistö, tälle salille kertoa: Mitä Helsingissä todellisuudessa tapahtuu? Onko minun käsitykseni oikea, että Helsinki luopuu vastapainevoimasta? Vastapainevoima tarkoittaa sitä, että samalla kertaa tehdään lämpöä ja sähköä, ja silloin hyötysuhde on ylivoimainen. Nyt minun käsitykseni mukaan Helsinki ei enää rakenna vastapainevoimaloita, se luopuu sähkökomponentista ja Suomi menettää sähkötehoa. Kun meillä on tällä hetkellä jo vajetta parhailla pakkasilla yli 3 000 megawattia, niin tämä ongelma Suomessa pahenee. Eli onko kysymyksessä energiapoliittinen osaoptimointi, jolloin kivihiielen käyttöä kyllä vähennetään ja siitä luovutaan, mutta Suomi menettää sähkötehoa? Toivoisin, että vastaatte tähän energiapoliittiseen kysymykseen. Onko kolikolla kaksi puolta? Luovutteko te niistä vastapainevoimaloista, jotka ovat Suomessa ylivoimaisesti paras energiakeksintö ja ylivoimaisesti tehokkain tapa tuottaa sähköä?

Varsinainen asia koskee metsäpolitiikkaa: Tähän saakka Suomen tavoite on ollut pitää metsäpolitiikka omissa käsissä. Valitettavasti ministeri kerkisi täältä lähteä — olisin kysynyt, onko Suomen tavoite edelleen sama, että pidetään metsäpolitiikka omissa käsissä. Ymmärrän Pariisin sopimuksen ja, niin kuin muutkin täällä, kehun sitä, niin pitää toimia, mutta siinä on ilmeinen vaara, että me tällä LULUCF-kirjainyhdistelmällä luomme Suomeen laskentabyrokratian, jolla ei todellisuudessa välttämättä ole tekemistä suhteellisuuden kanssa. Eli jos joku asia merkitsee, niin se merkitsee, että metsiä häviää, jolloin hiilinielua häviää, mutta en usko, että sillä, että jollakin aikajänteellä hakataan vähemmän tai enemmän, tulee olemaan globaalisti kovinkaan suurta merkitystä, mutta se pahimmillaan haittaa suomalaisen metsäteollisuuden kilpailukykyä.

14.55 Anders Adlercreutz r: Värderade talman! On syytä kiittää tämän prosessin nopeasta läpimenosta ja myöskin niistä hyvistä tavoitteista, joita hallitusohjelmassa on näitten asioiden suhteen. Kun mennään toteutukseen, pitää kuitenkin muistaa, että ne vaativat sitten harkintaa ja tiedepohjaista lähestymistapaa. Ne puheet turpeesta ratkaisuna, joita tässäkin keskustelussa on ollut, eivät valitettavasti viittaa tieteeseen vaan pitkälti aluepolitiikkaan. Jos se edellä mennään näitä ongelmia ratkaisemaan, niin hyvää jälkeä ei tule.

Edustaja Kulmala puhui alussa maataloudesta ja siitä, miten ehkä saadaan useampia satoja tulevaisuudessa. Näitten muutosten myötä tapahtuu kuitenkin paljon muitakin asioita: kapenevaa biodiversiteettiä, lämpimiä talvia, kylmempiä kesiä, suurempia säämuutoksia,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 106/2016 vp

rankkasateita, ääri-ilmiöitä kaiken kaikkiaan. Nyt ministeri Tiilikainen ei ole enää paikalla, jolloin ehkä ohjaan tämän kysymyksen edustaja Lepälle, että mikä hänen käsityksensä on siitä, mitkä ovat ne muuttuvat maatalouden olosuhteet ja haasteet ja riskit.

Tässä on puhuttu paljon myöskin nieluista ja puunkäytöstä osana sitä. Kun rakentaa puusta, niin yhteen kiloon kuivaa puuta sitoutuu lähemmäksi kaksi kiloa hiiltä. Puurakentamisen edistämiseksi hallitus on ilmeisesti tekemässä asioita, ja itse iloitsin edustajien Kosonen ja Honkonen erinomaisesta kirjoituksesta Hesarissa toissa viikolla. Kysyisinkin hallituspuolueiden jäseniltä: onko niin, että ensi vuonna puu palaa Suomessa yhtä heikosti kuin Ruotsissa? — Kiitos.

Puhemies Maria Lohela: Edustaja Kalmari, te pyysitte vastauspuheenvuoroa, mutta en myönnä sitä vaan varsinaisen puheenvuoron, koska olette seuraavana listalla.

14.57 Anne Kalmari kesk: Arvoisa rouva puhemies! Vielä haluan mennä tähän maankäyttöön, mutta sitä ennen vastaan edelliselle edustajalle siitä, onko se, että käytämme puusta kaikki osat järkevästi, ilmastoystävällistä vai ei. Ilman muuta se on ilmastoystävällistä, että emme hajotuta sitä loppuosaa puusta, mille ei ole järkevää käyttöä rakentamisessa tai vaikkapa sellun kautta biotuotteitten tekemisessä. On totta kai järkevää, että se puu palaa. Se olisi luonnonvarojen haaskausta, jos se puu ei palaisi.

Jos mietimme vielä sitä ajattelutapaa, mitä täälläkin monesti on pohdittu, eli ajatellaan, että se, että väki keskitetään isoihin keskuksiin, olisi jotenkin ympäristöystävällisempää, vaikka se keskus lämpiäisi sitten kivihiilellä, niin tällä ei ole uusimpien Aalto-yliopiston tutkimusten mukaan mitään perusteita. Jo Heinosen ensimmäisissä tutkimuksissa saatiin selville, että itse asiassa maaseudun väki jättää paljon pienemmän hiilijalanjäljen, kun siihen katsotaan kaikki, koko kokonaisuus, mitä ihminen tuottaa, eikä katsota pelkästään asumista ja ympäristöä.

Mutta siinä keskustelussa, minkä takia pyysin puheenvuoron, olivat maankäytön muutokset ja metsäkato. Aivan samoin kuin meillä on erilaisia tutkijoita maailmassa, jotkut tutkijat eivät hyväksy tai eivät vielä usko siihen, että ilmastonmuutosta edes tapahtuisi ja siihen ihmiset voivat omilla teoillaan vaikuttaa, aivan samoin on tutkijoita, jotka eivät hyväksy valtatutkijoiden näkökulmaa siitä, että Suomen metsät ovat hiilinielu. Mutta ei meidän kannata ehkä yksittäisten tutkijoiden perään lähteä, vaan katsoa sitä luonnontieteellistä pohjaa, mihin valtaosa (Puhemies koputtaa) tutkijoista perustaa näkemyksensä. Ajatellen, että näin meidänkin tulisi ajatella.

15.00 Ville Niinistö vihr: Arvoisa puhemies! Jos olisin nyt keskustalainen, niin puhuisin tästä, mistä nyt ajattelin puhua. Eli silloin kun minä olin ympäristöministeri ja Durbanissa neuvoteltiin näistä Kioton toisen velvoitekauden säännöistä, niin silloinhan Suomi sai sellaisen ratkaisun, jossa metsiä voidaan hyödyntää, ja sitten siinäkin tilanteessa, jos metsäkatoa ei voinut enää loputtomasti kompensoida näitten hiilinielujen kasvattamisella, saimme siitä kompensaation EU:n sisäisessä taakanjaossa. Sen eteen tein paljon töitä ja toivon, että edustaja Leppä muistaa kunnioittaa sitä, koska nyt näyttää siltä (Välihuuto) — niin — että ministeri Tiilikainen ei ole edes saamassa tätä kompensaatiota nyt sitten EU:n sisäiseen taakanjakoon ensi kaudelle. Eli keskusta ajaa heikommin tavoitteitaan läpi kuin minä sain keskustan tavoitteita läpi Durbanissa ja viime kaudella. Tunnistan kyllä myös sen, että näissä olosuhteissa tämän kompensaation ajaminen läpi uudestaan voi olla vaikeaa, mutta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 106/2016 vp

tuon myös esille sen, että ajoin tehokkaammin keskustalaisten tavoitteita kuin teidän oma ministerinne näyttää niitä nyt ajavan.

Arvoisa puhemies! Olennaistahan olisi nyt tunnistaa se, miten Suomessa voitaisiin — siis kunnat, valtio ja kaikki meidän yrityssektorin toimijat — valjastaa mahdollisimman tehokkaasti eri sektoreilla tunnistamaan pitkän aikavälin tehokkaita päästövähennyskeinoja, niin että ei lähdetä muutaman vuoden syklillä ja talousarviolla tekemään 20—30 vuoden investointeja. Siinä edustaja Eestilä oli aivan oikeassa, että pitää katsoa pitkälle, ja sen takia tämän hallituksen pitäisi nyt toteuttaa sellainen kannustinjärjestelmien muutos, että vähäpäästöiset ratkaisut olisivat kannattavia jo nyt. Päästöoikeuden hinta EU:n markkinoilla on nyt liian alhainen, ja tämä hallitus ei ole saanut uusiutuvalle energialle mitään uutta kannustinjärjestelmää pystyyn. Nyt sitä tarvittaisiin, koska nyt ongelmana on se, että Suomessa eivät lähde liikkeelle uudet energiainvestoinnit ollenkaan. Me jämähdämme tähän vanhaan energiarakenteeseen, ja me tarvitsisimme tehokkaan huutokauppapohjaisen järjestelmän, jossa uusiutuvaa energiaa voitaisiin joka vuosi tuottaa markkinoille kustannustehokkaasti (Puhemies koputtaa) ja teknologianeutraalisti, toisin kuin syöttötariffeissa.

15.02 Sirkka-Liisa Anttila kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Niinistölle haluan lyhyesti todeta, että tiedämme tämän kompensatoneuvottelun, jonka olette käynyt, mutta se ei muuttanut sitä meidän perusongelmaa, joka pitää nyt saada ratkaisuksi: miten tieteellisesti todistettuja hiilinieluja käsitellään jatkossa tämän ilmastopoliittisen kohdalla. Siinä komissiossa tehdään työtä, mutta valitettavasti ongelma on se, että tämä boreaalinen havumetsävyöhyke Euroopan unionissa on suuressa vähemmistössä ja siellä helposti valmistelua tehdään sitten niitten eteläisen ja keskisen Euroopan maiden kulttuurin pohjalta. Tämä on se, mikä pitää meidän nyt vahtia, ja siinä tämä hallitus tekee varmasti kaikkensa.

Puhemies Maria Lohela: Puhujalistalle.

15.03 Jari Leppä kesk: Arvoisa rouva puhemies! On selvää, että Pariisin sopimus on käänteentekevä ja historiallinen sopimus, ja siitä iso, iso kiitos kuuluu tietenkin ministeri Tiilikaiselle, se on ihan päivänselvä asia.

Vihreille ja edustaja Niinistölle täytyy todeta, että kyllähän alun alkaen se Durbanin sopimus oli kaikkea muuta kuin hyvä, mutta onneksi siinä sitten jotakin vastaantuloa saatiin — se oli ihan hyvä, kiitos teille siitä — unionin tasolta. Tosin silloinkin se sidottiin sellaisiin elementteihin, jotka eivät käytännössä taloudellisesti meille juurikaan mitään tuoneet, mutta kyllä se periaatteessa (Ville Niinistön välihuuto) tapahtui näin, siinä olette oikeassa. Mutta nyt me olemme menossa ihan erilaiseen aikakauteen. Me haluamme siirtyä fossiilisesta taloudesta biotalouteen, ja tätä taustaa vasten ollaan nyt liikkeellä.

Ja tämä, mitä edustaja Anttila tässä edellä sanoi: Me olemme aivan liikaa menossa tuon eteläisen pallonpuoliskon periaatteiden mukaisesti metsäkadon osalta, sademetsien osalta. Tämä boreaalinen vyöhyke on aivan eri asia, ja siksi nämä asiat, joita luonnontieteellisiin neluihin pohjautuva... Ja muuten sivumennen sanottuna me saimme tälle päivälle uutisen: vihreät kannattavat siis, näin ymmärsin, luonnontieteellistä nielua. Tätä ennen en ole havainnut tätä kannatettavuutta, mutta hyvä, että näin on nyt tapahtunut. Tämä on suuri suunnanmuutos, ja tervehdin tätä todella suurella mielihyvällä, että näin on tapahtunut, koska vain se takaa aidot ilmastovaikutukset ja hiilidioksidipäästöjen kaventamisen ja vähentä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 106/2016 vp

misen. Se on hyvä asia, ja näin pitää juuri toimia. Ja tässä Suomella on vielä iso työ saada komission pää kääntymään, että se ei ole mikään poliittinen nielu vaan että siellä tulee aito, oikea luonnontieteellinen nielu. Sitähän me kaikki täällä varmasti haluamme.

Ja mitä ruuantuotantoon, puhemies, tulee, niin on selvää, että ruuantuotannon osalta me olemme täällä etuoikeutetussa asemassa, koska meillä on riittävästi vettä, me pystymme entistä satoisampia lajikkeita käyttämään, emme ehkä saa useampia satoja vuodessa, (Puhemies koputtaa) mutta on satoisampia lajikkeita ja me teemme sen kaiken kestävästi.

15.05 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On varmaa, että suu-
rella yleisöllä menevät nyt asiat jo aika sekaisin, kun aletaan puhua näistä eri käsitteistä, mutta edustaja Lepälle sanon sen, että vihreät haluaa korostaa metsien kestäväää käyttöä, että meillä Suomessa on tilaa metsien hyödyntämiselle. Me voimme lisätä jopa vuosittaisia hakkuumääriä, ja me voimme lisätä nieluja samaan aikaan, mutta meidän täytyy huomioida koko tieteen näkemys siitä, miten luonnon monimuotoisuutta, metsien kasvua ja metsien hiilinielua voidaan sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä mahdollisimman hyvin ylläpitää. Silloin tullaan siihen, että jos metsistä hakataan enemmän, niin pitää hakata sillä tavalla, että sinne jätetään kuitenkin metsien uusiutumisen kannalta kestävästi kasvupohjaa eikä kaikkea humusta oteta pois. Haluan vain sanoa sen, että meillä on mahdollista Suomessa kestävästi lisätä hakkuita jonkun verran, mutta se vaatii hyvää suunnittelua, ja tässä olisi tärkeää, että me kaikki yhdessä teemme töitä sen eteen. Se on aidosti tieteellisesti osoitettavissa, että me voimme sekä vahvistaa luonnon monimuotoisuutta että hyödyntää metsiä (Puhemies koputtaa) uusiutuvana energiana. Tämä on tämän salin yhteinen etu, ja toivon, että sen eteen kaikki tekevät töitä.

15.06 Jari Leppä kesk (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Tämä on ihan hyvä, tällä samalla linjalla keskusta on ollut aina, eliikkä kestäväällä tavalla ja luonnontieteisiin perustuen me näitä uusiutuvia luonnonvaroja käytämme. Metsästä pitää muistaa aina se, että sen lisäksi, että se on monimuotoisuutta ja siitä pitää huoli, metsä on aina sekä hiilinielu että hiilivarasto, se on kumpaakin. Tulee vaihe, jossa puussa ei tapahdu enää käytännössä muuta kuin pelkkä varastointi, ja on hyvä, että sen jälkeen se käytetään vaikkapa rakentamiseen taikka menee muuhun käyttöön. Se on ihan oikein, jotta me saamme uutta kasvua, joka taas sitten sitoo hiilidioksidia ja muita kasvihuonekaasuja, jolloinka se toimii aidosti nieluna. Eli kyllä tässä on erittäin suuret mahdollisuudet lisätä merkittävästi hakkuita ja tehdä se kestäväällä tavalla.

15.07 Sirkka-Liisa Anttila kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vielä vain sellainen lisäys tähän erittäin hyvään keskusteluun ja hyvään konsensukseen, että meillähän metsät kasvavat merkittävän paljon enemmän kuin niitä edes kyetään kestäväällä tavalla hakkaamaan. Eli tämän me monta kertaa unohdamme tässä, että metsien kasvu on monta kymmentä miljoonaa kuutiota suurempi kuin se hakkuu vuosittain.

Puhemies Maria Lohela: Puhujalistalle.

15.07 Eerikki Viljanen kesk: Arvoisa puhemies! On erittäin hienoa, että käsittelyssämme on niin hyvin neuvoteltu Pariisin sopimus, että kaikki puolueet ovat olleet siitä yksimielisiä ympäristövaliokunnassa. Kiitokset ministeri Tiilikaiselle työstään sopimuksen ai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 106/2016 vp

kaanssaamiseksi ja kiitokset myös siitä, että ilmastopuolustuksessa tunnustetaan nyt metsien merkitys ja metsien hyvän hoidon merkitys. Ja kuten ministeri täällä tänään totesi, metsien roolin tunnustamisessa on nyt EU saatava samalle sivulle tämän Pariisin sopimuksen kanssa, pois Kioton aikaisista juoksuhaudoista.

Suomen päästövähennysmahdollisuudet nojaavat vahvasti lisääntyvään ja monipuoliseen puunkäyttöön, ja metsien tilinpito- ja laskentasäännöt on EU:ssa kokonaisuudessaan suunniteltava ja toteutettava siten, että säännöt ovat tasapuoliset ja kannustavat metsien hiilinielun ylläpitoon mutta eivät kohtuuttomasti rajoita kestävä metsätaloutta tai bioenergia- ja puutuoteteollisuuden toimintaedellytyksiä. Suunniteltavan sääntelytoimeenpanon tulee olla myös selkeästi ja yksinkertaisesti toteutettavissa. Ja kuten maa- ja metsätalousvaliokuntakin, pidän välttämättömänä EU:n LULUCF-sektoria ja taakanjakoa koskevien ratkaisujen tekemistä siten, että Suomen kunnianhimoiset biotaloustavoitteet mahdollistetaan ja järjestelmä kannustaa kestävä metsien kasvatukseen ja uudistamiseen. Metsien kasvua ja hoitoa tehostamalla voimme samanaikaisesti sekä lisätä puun ja puutuotteiden käyttöä että kasvattaa metsien hiilivarastoja, aivan kuten edustaja Anttila äsken totesi.

15.09 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Kun tässä edustaja Leppä kritisoi Durbanin ilmastokokouksen päätöstä, niin haluan kuitenkin muistuttaa, että vuonna 2011 Durbanissa tehty päätös aloitti neuvottelut, jotka sitten saivat päätöksensä Pariisin sopimuksessa. Aivan samalla tavalla kuin lämpimästi haluan kiittää, ja edelleenkin, ministeri Tiilikasta hänen roolistaan Pariisin sopimuksen neuvotteluissa, niin aivan samalla lailla silloinen ministeri Niinistö ansaitsee kiitoksen Durbanissa vuonna 2011 tehdystä läpimurrosta tai silloinen Ahon hallituksen ympäristöministeri Sirpa Pietikäinen siitä, että hän oli aikoinaan laatimassa YK:n ilmastopuolustusopimusta, johon tämä koko kansainvälinen ilmastopolitiikka perustuu.

Mutta metsistä: Haluaisin nyt edelleenkin selvittää tätä luonnontieteellistä nielua. Jos yhtenä vuonna jonkun maan metsät sitovat ilmakehästä miljoona tonnia hiilidioksidia, se on luonnontieteellinen nielu, mutta luonnontieteellinen nielu se on sittenkin, jos sidotaan vain puoli miljoonaa tonnia tai yksi tonni. Se on edelleen nielu luonnontieteellisessä mielessä, mutta yhtä luonnontieteellistä on se, että se nielu on pienentynyt, ja se on ilmastokannalta huono asia. Tämä asia meidän tulee myöskin ottaa vakavasti, kun keskustelemme näistä nieluasioista ilmastopolitiikassa. Kun täällä on viitattu siihen, että trooppiset metsät ja boreaaliset metsät olisivat aivan eri asia, ei niiden hiilensidonta ilmastokannalta näkökulmasta ole eri asia. Eli tässäkin asiassa olisi hyvä muistaa vanha eettinen ohje: tee toisille samoin kuin heidän toivot tekevän itsellesi tai toimi sellaisella tavalla kuin toivoisit muidenkin tekevän.

15.11 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Käytyä keskustelua on ollut äärimmäisen mielenkiintoista seurata, ja mielestäni muutamissa puheenvuoroissa on, sanoisinko, ehkä tietoisesti tai jopa tietämättään johdettu hieman harhaan. Muutamia asioita on syytä pitää koko ajan mielessä.

Ensinnäkin tämä hiilinieluasia. Suomen metsät kiistatta ovat hiilinielu: vuodessa yli 100 miljoonaa mottia hiiltä sitoutuu uudeksi puuksi yhteyttämisen myötä.

Sitten edustaja Hassi äsken antoi ymmärtää, että jos metsää hakataan, niin se vähentää sitä nielua. Niinhän ei ole. Sehän ei pidä paikkaansa, arvoisa edustaja Hassi. Jos olisi 105 miljoonaa mottia ja Suomi päättäisikin — saisi markkinoita auki, ja saisimme vaikka uusia

Pöytäkirjan asiakohta PTK 106/2016 vp

tuotteita markkinoille — että nykyisen 65 miljoonan motin sijaan hakkaisimme vaikka 85 miljoonaa mottia eli 20 miljoonaa mottia enemmän kuin tällä hetkellä, tänä vuonna, niin se tarkoittaisi ei metsän kasvun vähenemistä, arvoisa edustaja Hassi, vaan metsän kasvun lisääntymistä. Tässä teidän logiikkanne menee metsään, että heilahtaa. Miksi te ette tunnusta luonnontieteellisiä tosiasioita? Tämä on tietoista harhaanjohtamista, mitä te teette tuolla turuilla ja toreilla ja pelottelette ihmisiä. Tästä puuttuu enää, että pistätte pellenaamarin päähän ja sitten se on pelleilyä sen jälkeen. Minkä tautta te ette tunnusta tosiasioita? Se ei se tosiasia viidelläkymmenelläkään vastauspuheenvuorolla muutu miksiäkään. Jos metsät hoidetaan paremmin, ne kasvavat paremmin, ja tätä te ette pysty muuttamaan kauniilla poliittisella retoriikalla, vaikka 30 seuraavaa vuotta puheenvuoroja täällä käyttäisitte. Milloin te tämän tosiasian tunnustatte? Toivon, että jonain päivänä.

Toinen asia, metsäkato. Suomessahan ei ole metsäkatoa. Se on totta, että kun tänne Helsinkiin tai jollekin muulle paikkakunnalle rakennetaan puiston viereen kerrostalo, siinä menetetään muutama aari metsämaata, mutta metsätalouden puolella metsäkato ei ole mahdollinen. Suomen laki edellyttää, että uudistushakkuiden jäljet hoidetaan. Ellei hoideta, Metsäkeskus tarttuu asiaan ja teettää ne jälkihoitotyöt metsänomistajan kustannuksella, ja jos metsänomistaja ei sitä maksa, niin se lasku menee sitten ulosottoon. Eli hommat kyllä tehdään, ja metsänomistaja ei siitä vastuusta pääse. Eli tätäkään tietä te ette voi väittää, että meillä on metsäkatoa. Toivoisin, että jonain päivänä tunnustaisitte tosiasiat. Jos aikanaan Juho Kusti Paasikivi totesi, että kaiken viisauden alku on tosiasioiden tunnustaminen, toivoisin teille, edustaja Hassi ja teidän hengenheimolaisenne, että tunnustaisitte tämän tosiasian. On nimittäin aivan ihme, ja minussa herättää suorastaan ihmetystä se, että tämmöisiä perusasioita ei tunnusteta todeksi. Kyllähän maailmassa ihminen on mestari kääntelemään asioita nurin ja narin sitä mukaa kuin oma etu vaatii, mutta totuus ei siitä muutu yhtään miksiäkään.

Hiilinielut ja hiilivarastot säilyvät tässä maassa aina, ja me voimme tehdä niistä vieläkin parempia: Esimerkkinä vaikka nämä uudet lait, uudet esitykset Euroopan unionista, tämä uusi Pariisin sopimuksen, joka on sekasopimus, täytäntöönpano viisaasti. Sitten tulevat nämä uusiutuvan energian kestävyyskriteerit, jotka ovat toki tärkeitä, ja ne on laitettava sitten sellaiseen kuntoon, että suomalaista puuta voidaan käyttää, koska sehän vähentää fossiilisten polttoaineiden käyttöä. Kun metsästä hakataan vaikka kuitupuuta ja tuodaan sellutehtaalle, siitä otetaan ensin kuidut talteen, niistä tehdään paperia, viskoosia josta tehdään vaatteita, niistä tehdään kartonkia, niistä sitten mitä tulee, se mäntyöljy ja muu kemia, siitä tehdään komposiittia ja vaikka mitä, ja ihan se loppu, se jäteliemi, se musta mönjä, poltetaan kattilassa pois, jolloin koko puun kemiallinen koostumus on käytetty 100-prosenttisesti hyväksi. Hukkaan ei mene mitään, ei edes kuorta. Se ainut, mikä metsästä hakattavasta puusta tavallaan menee hukkaan, on se monitoimikoneen terästä lentävä sahanpuru, joka jää sinne metsään, mutta sekään ei mene hukkaan, koska sehän rikastuttaa luontoa ja sitten siellä syntyy jälleen jotain uutta.

Kun nyt jälleen on puhuttu siitä, että suomalainen metsäympäristö köyhtyy, eihän se köyhy. Koskaan Suomen historiassa ei ole tehty lahoppuuta Suomen metsiin enemmän kuin nyt tehdään. Aikoinaan, kun metsurit hakkasivat metsiä harventamalla, hehän kaatoivat vain sen puun, mikä oli tarkoitukseen ottaa, ja oksat ja muu tavara jäivät sinne metsään, paitsi se hyödynnettävä runko ja rungon osat vietiin tienvarteen. Mutta nykyisin kun monitoimikone menee metsään, niin pelkästään telojen alle jauhautuu sellaista puuta, joka jää sinne metsään kuolemaan ja joka aikanaan olisi jäänyt sinne pystyyn. Lahoppuuta jää siis

Pöytäkirjan asiakohta PTK 106/2016 vp

metsiin yhä enemmän moteissa mitattuna per hehtaari. Tämäkin on kylmä tosiasia. Toivoisin, että te nämä tosiasiat tunnustaisitte jonain päivänä. Minulla ei ole tästä alasta kuin 25 vuoden kokemus käytännön tasolta, ja uskon jotain siitä asiasta tietäväni — en tunnustaudu parhaaksi asiantuntijaksi, mutta sanotaanko, että kohtuullinen kokemus 25 vuoden ajalta on.

Lopuksi, arvoisa rouva puhemies, vielä tästä kotimaisesta toisesta luonnonvarasta, turpeesta: Kun nyt näitä kestävyyskriteerejä luodaan ja saimme juuri kuulla sen, että suomalaisille turve- ja puuvoimaloille on tulossa sakkorangaistuksia jopa satoja miljoonia, kun näitä uusia rajoituksia ilmaston takia Euroopan unionin alueelle luodaan, niin toivoisin, että tässäkin asiassa huomattaisiin tosiasiat. Onhan käsittämätöntä, että ruskohiilen ja kivihiilen polttajat pääsevät kuin koira veräjästä ja kotimaisilla raaka-aineilla toimivat voimalaitokset, jotka eivät kuljeta niitä tavaroita juurikaan, kun siinä lähialueella liikutellaan — siinäkin säästetään muuten fossiilisia polttoaineita, kun kuljetuskustannukset ovat pienet — joutuvat Suomessa rangaistavien listalle. Tässä asiassa suomalainen edunvalvonta kylä menee metsään niin, että pauke käy.

Ihan oikeasti minä olen kateellinen ruotsalaisille, jotka ovat hoitaneet homman kiitettävän hyvin, ja meillä täällä Suomessa ihmeellisesti väännellään sormia ja asioita solmuun sillä keinoin, että minä ainakin joudun aina välillä ihan Kullervo Kuuselan metsäoppikirjaa lukemaan, että onko se todellakin niin, että puu kasvaa latva ylöspäin ja juuret alaspäin — kun tätä keskustelua kuuntelee, niin ihmettelee joskus, että pitääkö sekään enää paikaansa. Hyvät edustajakollegat, koska meillähän perustuslaki vaatii, että kansanedustajan työssä meidän on noudatettava totuutta ja oikeutta, niin toivoisin, että edes tämä muistettaisiin, kun näistä nieluista puhutaan, koska ei se luonnontiede häviä tästä maailmasta minnekään, vaikka minä juuri tästä kahville lähtisinkin.

15.18 Satu Hassi vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Hoskonen ei ilmeisesti ole oikein kuunnellut sitä, mitä puhuin, tai ei ainakaan ymmärtänyt päätellen siitä, miten hän puheenvuoroani tulkitse. Toivoisin, että edustaja Hoskonen perehtyisi esimerkiksi Suomen ilmastopaneeliin — siis huippututkijoista koostuvaan paneeliin, joka arvioi Suomen ilmastopolitiikkaa tieteelliseltä pohjalta — sen raporttiin, jossa todetaan, että metsien hakkuiden merkittävä lisääminen ei muuta Suomen metsiä nieluista päästölähteeksi mutta se kyllä pienentää sitä nielua, mikä on ilmaston kannalta vartenotettava asia sekkin. Ilmastopaneeli toteaa myöskin sen, että on sitä parempi, mitä suurempi osa puutuotteista on sellaisia, että hiili niissä pysyy, kuten rakennuksia ja puutuotteita. Se on aivan eri asia silloin kuin metsäpohjaisen aineksen polttaminen saman tien sitten ilmakehään.

15.19 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä me jälleen tulimme sen vanhan totuuden ääreen, että totuuttahan voi väännellä siihen asentoon kuin mieli tekee omien tarkoituksien palvelemista varten. Kylmä tosiasia on se, että kun Suomen metsiä hakataan, puu tulee tienvarteen, sen jälkeen se jäljellä oleva metsä kasvaa motteja enemmän elikkä ihan matemaattisestikin laskettuna tämä puuvarasto kasvaa. Kun Suomi sodan jälkeen menetti 10 prosenttia pinta-alastaan siinä suuressa maaottelussa, meillä oli metsien kasvu silloin noin 50 miljoonaa mottia vuodessa. Nyt on hakattu sen jälkeen vuosikymmeniä, ja elämme vuotta 2016, ja ensi vuonna Suomi juhlii satavuotista itsenäisyyttään — noin puolessa ajassa olemme reilusti kaksinkertaistaneet metsien kasvun ja puuvaraston moninkertaistaneet, moteissa laskettuna moninkertaistaneet puuvaraston ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 106/2016 vp

kasvun kaksinkertaistaneet reilusti. Vieläkö te viitsitte väittää, että meillä nielut vähenevät? En jaksa tällaista matematiikkaa, arvoisa puhemies, ymmärtää, mutta ehkä minulla matematiikan kurssi on jäänyt hieman kesken. (Naurua)

Puhemies Maria Lohela: Puhujalistalle.

15.20 Anne Kalmari kesk: Arvoisa rouva puhemies! Myös ilmastopaneeli tunnistaa sen, että pitkässä juoksussa hiilivaranto kasvaa, vaikka sieltä kuinka otettaisiinkin. Se voi olla hetkellisesti ja juuri siinä kohdassa taantuvaa, mutta kokonaisuus huomioon ottaen meidän metsämme sitovat enemmän ja enemmän hiiltä. Itse asiassa meidän metsien kasvu, josta edustaja Hoskonenkin puhui, on ollut niin suurta, että viimeisen 60 vuoden aikana 1 000 miljoonaa kuutiota on jäänyt hakkuuvarantoja käyttämättä, ja siksi, jos meidän metsämme nyt kasvavat sen 105 miljoonaa kuutiota vuodessa ja niistä hakataan 65 miljoonaa, siellä on toisesta kasvunvaraa aika laillakin reippaasti.

Tässä mennään nyt tähän LULUCF:n puolelle, maankäytön muutosten puolelle. Erot niissä Suomen luonnontieteeseen perustuvissa malleissa liittyvät maa-alueitten luokitteluun. On aivan käsittämätöntä, että minullekin on tullut monta kertaa vastaan esimerkiksi se, että metsäkatot johtuisi vaikkapa siitä, että peltopinta-ala kasvaa. Kun saimme tilastot, peltopinta-alat eivät ole kasvaneet. Se on juuri kuten edustaja Hoskonen sanoi, lähinnä rakentamiseen menee tämä metsäpinta-alan poistuma, mutta se toki moninkertaisesti korvautuu muulla metsän kasvulla. On aivan käsittämätöntä, että tulee vastaan tämäntyyppisiä väitteitä, jotka eivät perustu mihinkään. Sama EU vaatii meiltä tarkat pinta-aliatiedot pelloissa, ja peltopinta-alat eivät kasva, ja sitten samat instanssit väittävät, että esimerkiksi pelto on se yksi suuri syy siihen, miksi meillä metsäkatoa on.

Haluaisinkin, että tämäntyyppistä tutkimusta ja ylipäätään näitä perusteita avataan entistä enemmän ja niihin käytetään nyt ihan (Puhemies koputtaa) varojakin, että saamme omat mallit sinne EU:n päähän.

15.23 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa rouva puhemies! Todellakin, meillä on 70-luvun alun jälkeen paljon metsitetty pelloja ja edelleen tällaisia pelloheittoja metsitetään, ja suhteessa siihen, mitä peltoa otetaan käyttöön, ei varmaan ole niin kuin edustaja Kalmari tuossa juuri sanoi, että vähemmän tulee sitä kautta metsäkatoa meille.

Edustaja Niinistö lähti pois, mutta hän mainitsi tällaisen asian, että on hyvä, kun on tekoja ja vähemmän puheita, mutta tässä on varmaan molempia ollut. Kyllähän kun vihreät pääsivät hallitukseen — puhuttiin äsken pitkäjänteisestä politiikasta — niin välittömästi, viime hallituksen aikana, hakkeen tuki laskettiin ja turpeen vero nostettiin ja meille tuli monen kaupungin ja kunnan lämpölaitoksen taakse aikamoiset hiililäjät, niin Jyväskylään, Seinäjoelle, Lahteen kuin muuallekin. Nämäkö ne toimenpiteet ovat sitten: halutaan lisää hiiltä tällaisilla toimenpiteillä? Onneksi nykyinen hallitus tuli ja korjasi tämän ja haki suuntaa. Mutta tässä menee pitkään ennen kuin tällainen herkkä, puhutaan herkästä ympäristöstä niin kuin markkinoista, esimerkiksi hakemarkkinoista... Silloin monet hakeyrittäjät löivät hanskat tiskiin. Nyt on taas uudet yrittäjät tai uudet koneet ja laitteet. Eli katsoisin sitä pitkäjänteisyyttä, ja sen tulisi perustua niin luonnontieteeseen kuin myös pitkäjänteisesti taloudellisiin ponnistuksiin. Eli pitkäjänteisyyttä haen tähän vielä.

Turvetta inhokkina en ymmärrä vihreitten osalta täysin. Meillä turvetta tällä hetkellä tulee joka vuosi lisää enemmän kuin me käytämme sitä. Ymmärrän nämä vesistöongelmat ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 106/2016 vp

siihen liittyvät muut ongelmat, mutta ne ovat ratkaistavissa, ja niitä on ratkaistukin. Näen, että kun maailma on vielä fossiilinen, käytetään kotimaisia viimeiseen asti, viimeistään fossiilista, kotimaista turvetta, ennemmin kuin kivihiiiltä ja katsotaan sen jälkeen sitten muita vaihtoehtoja.

15.25 Jari Leppä kesk: Arvoisa rouva puhemies! Suomen metsien puuvarasto on kasvanut 100 vuotta, koko ajan. Vaikka hakkuut ovat lisääntyneet myöskin, niin myös metsien kasvu on lisääntynyt, kiitos hyvän metsänhoidon. Jos ei metsiä olisi hoidettu, me olisimme edelleenkin tilanteessa, missä me olimme toissa vuosisadan lopussa, jolloinka metsiä oli käytetty mutta ei oltu uudistettu. Tässä on iso ero eteläisen pallonpuoliskon ja pohjoisen pallonpuoliskon välillä. Niin kuin täällä ovat monet edustajakollegat todenneet, pitkäjänteisyys on iso asia hiilinieluissa, se on iso asia metsätaloudessa, ja siitä Suomella on maailman parhaat referenssit — maailman parhaat referenssit. Me olemme pitäneet 100 vuotta huolta siitä, että metsät ovat kasvaneet. Sitä kautta ovat hiilinielut kasvaneet, sitä kautta ovat hiilivarastot kasvaneet, ja sitä kautta me otamme vastaan erittäin paljon tuolta ylälmoista niitä päästöjä, mitä toiset aiheuttavat. Ja tiedetään se, että metsää käytetään ja sillä on nollapäästö, niin kuin pitää ollakin, koska se sama hiilidioksidi on kiertänyt täällä aina — aina uudelleen ja uudelleen. Se ei lisäännä eikä vähene, vaan se kiertää. Ainoastaan se, mitä fossiilisista tulee, on meille lisää.

Ihan lopuksi, puhemies, kyllä täytyy sanoa, että aika monessa maakuntien pääkaupungissa ja taajamissa muutoinkin on siirrytty erittäin mittavassa määrin uusiutuvien energiamuotojen käyttöön. Kyllä tätä halutaan tapahtuvan myös Helsingissä. Eli kyllä Helsingin pitää myöskin, ja pääkaupunkiseudun kokonaisuudessaan, ilmastotalkoisiin osallistua nykyistä jämäkämmin ja poistaa se hiilen käyttö nyt vihdoin ja viimein. Täällä kuultiin hyviä ajatuksia siitä, ja toivottavasti nämä toteutuvat, niin että täälläkin otetaan se sama linja kuin mitä tuolla muualla Suomessa lähes kaikkialla on jo tapahtunut.

15.27 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! En ole tässä keskustelussa kenenkään kuullut kiistävän sitä tosiasiaa, että Suomen metsien puumäärä on kasvanut, että Suomen metsät ovat merkittävä hiilinielu. Mutta se erimielisyys, joka koskee esimerkiksi hiilinielujen laskentatapaa EU:ssa, koskeekin sitä, mitä metsille tapahtuu tulevaisuudessa, pieneneekö metsien hiilinielu tulevaisuudessa vai ei, ja toivon kovasti, että ei ainakaan merkittävästi pienene.

Turpeesta toteaisin sen, että turve, aivan kuten kivihiihi, on fossiilinen polttoaine, päästöiltään vastaa kivihiihiä, itse asiassa vähän pahempikin, koska turve sisältää myös kosteutta, niin että hyötyenergiayksikköä kohti siitä tulee enemmän hiilidioksidia kuin kivihiihlestä.

Edustaja Eestilä on jo lähtenyt, hän kysyi Helsingin energiaratkaisusta. En ole helsinkiläinen kunnallispoliitikko, mutta olen niin sanotusti sähkövoimamies koulutukseltani ja olen kiinnostuneena seurannut Helsingin energiaratkaisua. Meillähän sähkön ja lämmön yhteistuotanto on vuosikymmenet ollut hyvä asia ja edistyksellinen asia muuhun maailmaan verrattuna, mutta maailma on kuitenkin menossa eteenpäin. Ei voida lähteä siitä, että kun maailmassa pitää fossiilisista polttoaineista muutamassa vuosikymmenessä luopua, niin Suomessa sitten sähkön ja lämmön yhteistuotanto olisi tästä asiasta poikkeus. Helsingin Energian sivuilla kerrotaan, että siinä ratkaisussa, minkä Helsingin kaupunginvaltuusto on päättänyt, kun yksi kivihiihivoimala suljetaan — ja toivottavasti lisää sitten myöhem-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 106/2016 vp

min — kivihiili korvataan energiatehokkuuden ja hajautetun energiatuotannon avulla. Siinä juuri luodaan sellaisia ratkaisuja ja sellaista osaamista, joita voimme viedä sitten muuallekin maailmaan. Niistä on tarve koko maailmassa.

15.29 Lea Mäkipää ps: Arvoisa puhemies! Olen kuunnellut mielenkiinnolla. Tämä on ollut hyvin arvokasta keskustelua. Aluksi edustaja Hassille sanoisin, että turvehan on kotimainen uusiutuva, tosi hidas luonnonvara verrattuna kivihiileen. (Satu Hassi: Puolalaiset nimittäisivät kivihiiltä uusiutuvaksi!)

On paljon puhuttu tästä metsänielusta. Itse olen ikäni asunut tuolla metsän keskellä ja katsellut, kuinka hongat humisevat ja kasvavat hirmuisen nopeasti. Itse jo lapsena istutin metsää siemenistä tai vesakoista, ja kyllä täytyy sanoa, että siinä ei montaa vuotta mene. Tehdään aukkohakkuuta sitten hehtaari tai 10—15 hehtaaria, niin tiedetään, että sen jälkeen pitää jokaisen metsänomistajan kunnostaa ja laittaa, että se aikansa tulee samaan kuosiin ja entistä taajemmaksi tulevat männiköt tai koivikot. Kyllä tämän päivän metsänhoitaja on sellainen, että hän haluaa pitää huolta myös tulevaisuudesta. Kyllä tämä metsänielu on tässä metsäpolitiikassa hoidettu hyvin. Ei meidän tarvitse siitä murehtia, kunhan vain muutkin valtiot tekisivät samalla lailla kuin suomalaiset metsänomistajat. Tämä on sitä käytännön kokemusta, jota tässä on jo 50—60 vuotta voinut tuolla metsien keskellä todeta monien muitten metsänomistajien ja maanomistajien kesken.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esityksessä HE 200/2016 vp tarkoitetun sopimuksen siltä osin kuin se kuuluu Suomen toimivaltaan. Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 200/2016 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Sopimuksen ainoa ja lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.